

Asia: VN/30542/2025

Luonnos hallituksen esitykseksi laeiksi kirjanpitolain ja tilintarkastuslain 3 luvun muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Sitowise Oy:n lausunto kirjanpitolain ja tilintarkastuslain 3 luvun muuttamisesta

Kiitos mahdollisuudesta lausua kirjanpitolain ja tilintarkastuslain muutosehdotuksesta. Alla huomioimme keskeiset näkökohdat ja teemme konkreettisia ehdotuksia VSME-raportointiin ja sen varmentamiseen liittyen.

Ehdotukset:

Kun suuri osa suomalaisista yrityksistä siirtyy todennäköisesti vapaaehtoiseen VSME-raportointiin ja varmentaminen yleistyy Omnibussin myötä, kirjanpitolain säännöksestä tulisi poistaa vaatimus, jonka mukaan VSME:n mukainen vapaaehtoinen kestävyysraportti voidaan varmentaa ainoastaan tilintarkastajan toimesta. Vapaaehtoisen kestävyysraportin varmentajaksi tulisi sallia erityisasiantuntija, esimerkiksi akkreditoitu kestävyysvarmentaja, mikäli tällainen pätevyys- ja akkreditointiprosessi kehitetään.

Lisäksi kirjanpitolaista tulisi poistaa/muuttaa kielto, että pk-yrityksiltä ei saisi enää edellyttää muita kuin sellaisia tietoja, joista säädetään erikseen niitä koskevassa vapaaehtoisessa raportointistandardissa (VSME-standardi). Pk-yrityksiltä tulee voida pyytää tietoja erityisesti toimialalle olennaisista kestävyysseikoista, perustuen riskienhallintaan ja arvoketjun läpinäkyvyyteen.

Perustelut:

Yrityksille on hyödyllisempää, että varmentaja ymmärtää kestävyysnäkökulmat ja VSME-standardeihin liittyvän substanssin. Tilintarkastajilla ei aina ole parasta toimiala- tai kestävyysalan asiantuntemusta VSME:n datapisteiden sisältöjen arviointiin. Vapaaehtoinen varmentaminen on parhaimmillaan kehittävä prosessi: varmentaja sekä todentaa standardin noudattamisen että antaa konkreettisia kehitysehdotuksia raportoinnin parantamiseksi. Nykykäytännössä yritykset voivat jo hankkia esimerkiksi hiilijalanjälkilaskelmille kolmannen osapuolen verifiointin markkinoilta ilman lailla määrättyä ammattikuntarajoitusta. Tämä on synnyttänyt osaavan ja kilpailukykyisen palvelutarjonnan. Tulevaisuudessa erilaisten kestävyystyön varmentamistarpeiden määrä voi kasvaa muun muassa viherväittämä-direktiivin ja muun sääntelyn seurauksena.

Kestävyystyön kehittäminen ja läpinäkyvä raportointi tuovat yrityksille selkeän kilpailuedun. Vaikka Omnibus muuttaa raportointikehyksiä, markkinapaine ja tiedon vaatimukset säilyvät, sillä suuryritykset, julkiset hankkijat, rahoittajat ja vakuuttajat pitävät kestävydestä huolehtimista olennaisena osana riskienhallintaa.

On perusteltua keventää pk-yritysten raportointivelvoitteita, mutta ei ole perusteltua lailla kieltää pyytämästä toimialakohtaisia olennaisia kestävyystietoja. VSME-datapisteet ovat yleisluonteisia eivätkä kata esimerkiksi alkuperään, raaka-aineisiin tai prosesseihin liittyviä ympäristö- ja sosiaaliriskejä. Kielto pyytää kestävyystietoja vähentäisi kykyä arvioida, hallita ja raportoida arvoketjun muita olennaisia kestävyysnäkökulmia. Rajoitus vaikeuttaisi yritysten omaa riskienhallintaa ja arvoketjun kestävyysseurantaa. Suurilla hankkijoilla, rahoittajilla ja muilla sidosryhmillä tulisi olla mahdollisuus pyytää toimialalle merkityksellisiä lisätietoja.

Ehdotetut muutokset lainsäädäntöön:

1. Poistetaan kirjanpitolaista vaatimus, jonka mukaan VSME:n mukainen vapaaehtoinen kestävyysraportti voidaan varmentaa vain tilintarkastajan toimesta.
2. Mahdollistetaan varmentajiksi muut pätevät asiantuntijat; otetaan tarvittaessa käyttöön akkreditointimalli tai muu pätevyysvaatimus, jos sellainen katsotaan tarpeelliseksi.
3. Varmistetaan, että lainsäädäntö ei estä sidosryhmiä pyytämästä toimialakohtaisesti olennaisia kestävyystietoja pk-yrityksiltä.

Kestävyyseraportointia ja sen varmentamista kehitettäessä on tärkeää tukea markkinoilla syntyvää osaamista ja kilpailua sekä säilyttää mahdollisuus käytännönläheiseen, toimialakohtaiseen tiedonkeruuseen ja kehitystyöhön. Näin vapaaehtoinen kestävyysraportointi ja varmennusprosessi tukee raportoinnin luotettavuutta sekä yrityksen omaa kehitystä.

Levula Elina
Sitowise Oy